

PREVENTIVNA PLATFORMA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
IN JAVNO UPRAVO

V tej številki...

Uvodna novica	1
Pretekli dogodki	3
Napovednik dogodkov	8

»Preventivna platforma« ponovno pridobila sredstva Evropskega socialnega sklada

Preventivna platforma II bo tudi v naslednjem letu in pol intenzivno razvijala vsebinsko mrežo NVO na področju zdravja. Evropski socialni sklad (ESS) ter Ministrstvo za pravosodje in javno upravo (MPJU) sta ponovno namenila sredstva za delovanje, in sicer za obdobje 2012 – 2014.

Preventivna platforma II, s polnim nazivom “Opolnomočenje nevladnih organizacij (NVO) za kakovostno izvajanje preventivnih programov na področju preprečevanja zasvojenosti”, nadgrajuje prvo fazo projekta. V tej fazi sodelujejo tri izkušene partnerske organizacije - Inštitut za raziskave in razvoj “Utrip”, Rdeči križ Slovenije in Mladinska zveza Brez izgovora. ▶

Inštitut za raziskave in razvoj “Utrip”
Trubarjeva cesta 13, Grosuplje

Rdeči križ Slovenije
Mirje 19, Ljubljana

Mladinsko združenje Brez izgovora
Celovška 185, Ljubljana

Glede na analizo stanja, izvedeno v prvi fazi projekta "Preventivna platforma", so se pokazale nove potrebe sektorja NVO, na katere se želimo tokrat bolj osredotočiti. V slovenskem prostoru NVO sektorja na področju zdravja obstaja veliko število preventivnih programov, vendar pa večina le-teh ni ovrednotena - torej je težko z zagotovostjo trditi, da so te aktivnosti učinkovite. Težave se je treba lotiti sistematično, k temu pa spada postopno pridobivanje veščin in kompetenc predstavnikov NVO za vrednotenje programov, ki jih izvajajo. To lahko dosežemo s povezovanjem in delovanjem v skupni smeri, kar je pogoj za to, da se področje preventive v Sloveniji okrepi, ter da se bodo NVO lahko ravnale po določenih kakovostnih standardih, ki bodo zagotavljali učinkovitost preventivnih dejavnosti v vseh okoljih, v katerih se izvajajo.

Kakšne rezultate torej pričakujemo v okviru projekta "Preventivna Platforma II"?

- ▶ Razširiti kakovostno podporno mrežo NVO skupaj s pristojnimi ustanovami, ki delujejo na področju preventive – s tem smo se ukvarjali že v prvi fazi projekta, ko smo uspešno aktivirali nekatere NVO s tega področja ter se povezovali z drugimi mrežami. Še naprej bomo spodbujali k članstvu v vsebinski mreži NVO. Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA) je namreč v letu 2012 izdal posodobljeno različico »Smernic za vrednotenje preventivnih programov«, te pa so bile prevedene v slovenščino že v okviru prve faze projekta. V naslednjem letu in pol pa se bomo lotili predvsem ustrezne promocije in razširjanja teh smernic med NVO.
- ▶ Pripraviti in pilotsko izvesti izobraževalne programe na temo znanj in veščin o preventivi in vrednotenju preventivnih programov – naš namen je izvesti strokovna usposabljanja za NVO, ponuditi podporo NVO pri vključevanju vrednotenja programa kot sestavnega dela preventivnega dela.
- ▶ Sistematično uvajanje dobrih in obetavnih praks s strani zainteresiranih NVO v slovenski prostor (zlasti na področju selektivne in indicirane preventive, kjer so največje potrebe).
- ▶ Povečanje zmogljivosti različnih akterjev na vseh ravneh za učinkovitejše preventivno delo (zlasti prek skupnih akcij in iniciativ, srečanj, posvetov, svetovanja, strokovnih usposabljanj in izobraževanj);
- ▶ Priprava akcijskih načrtov (na podlagi strateškega načrta NVO na področju preventive za obdobje 2013-2020), usklajenih pobud za izboljšavo obstoječih strategij in politik ter smernic in priporočil za različne akterje na tem področju.

Več o tem: www.preventivna-platforma.si.

Pretekli dogodki

3. mednarodna konferenca Evropskega združenja za raziskave v preventivi (EU SPR) - "Common risk and protective factors, and the prevention of multiple risk behaviours"

Krakov, 6. - 7. december 2012 - Tretja konferenca evropskega združenja za raziskave v preventivi (European Society for Prevention Research - EU SPR) je potekala v Krakovu na Poljskem, in sicer pod naslovom "Skupni varovalni dejavniki in dejavniki tveganja - preventiva, usmerjena v več oblik tveganega vedenja hkrati".

Različne bolezni in s tem povezana škoda so posledica različnih dejavnikov tveganja. Svetovna zdravstvena organizacija je opredelila pet ključnih vedenjskih dejavnikov, ki prispevajo k 90% celotnega bremena vseh bolezni v visoko razvitih državah. To so uporaba tobaka, pitje alkohola, slaba prehrana, telesna nedejavnost in debelost.

Različne raziskave oziroma študije so dokazale kompleksne medsebojne vplive med omenjenimi dejavniki, vendar žal ugotavljamo, da delo in politika na področju preventive tem spoznanjem še ne sledita. Praksa preventivnega delovanja in politik na tem področju je že dolga desetletja popolnoma drugačna, saj so programi oziroma intervencije pretežno usmerjeni v posamezne dejavnike tveganja. Dejstvo je, da so finančna sredstva v vseh evropskih državah, ki so namenjena delu na preventivnem področju, vedno bolj omejena. Zato se moramo vsi skupaj, vsak na svoj način, truditi za povečanje prepoznavnosti, kvalitete in nujnosti preventivnega dela.

Drsnice in dokumente s posterji si boste lahko kmalu ogledali tudi na spletni strani <http://euspr.org/>.

Sprejeta nova strategija EU na področju prepovedanih drog

Bruselj, 12. december 2012 – Pred koncem leta 2012 je Evropski svet sprejel novo strategijo EU na področju drog. Strategija opredeljuje osnovni politični okvir in prednostne naloge politike EU na področju drog za obdobje 2013–2020, ki so jih določile države članice in ustanove EU. Okvir, namen in cilji te strategije bodo služili kot podlaga za sprejem dveh zaporednih štiriletnih akcijskih načrtov EU za spopadanje s problematiko prepovedanih drog. Strategija vključuje nove pristope in obravnava nove izzive, ki so bili opredeljeni v zadnjih letih, vključno s potrebo po večji kakovosti, razpoložljivosti in raznolikosti preventivnih programov in intervencij.

Na področju preventive so bile določene pomembne prednostne naloge. Izboljšati je treba razpoložljivost, dostopnost in obseg učinkovitih in raznolikih preventivnih ukrepov, spodbujati uporabo in izmenjavo najboljših praks ter oblikovati in uveljaviti standarde kakovosti za preventivne ukrepe (okoljske, univerzalne, selektivne in indicirane). Poleg tega je treba izboljšati tudi razpoložljivost in učinkovitost preventivnih programov (od začetnega učinka do dolgoročne trajnosti) ter povečati ozaveščenost glede tveganosti uporabe prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi ter povezanih posledic. V ta namen bi morali preventivni ukrepi vključevati zgodnje odkrivanje in posredovanje, spodbujanje zdravega načina življenja in zlasti usmerjeno (torej selektivno in indicirano) preventivo, namenjeno družinam in skupnostim.

Pomembno mesto v strategiji imajo tudi nevladne organizacije, ki bodo tako kot doslej svoje poslanstvo na evropski ravni uresničevale prek Evropskega foruma civilne družbe na področju drog («EU Civil Society Forum on Drugs») in skušale svoja stališča uveljavljati pri različnih ustanovah EU.

Povezava na slovensko verzijo Strategije EU na področju drog za obdobje 2013-2020:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:402:0001:0010:SL:PDF>

Uspešen začetek sodelovanja s sosednjo Hrvaško

Zagreb, 8. februar 2013 – Delegacija vsebinske mreže »Preventivna platforma« je v začetku februarja 2013 v Zagrebu obiskala hrvaški Urad za droge in se uspešno dogovorila za izvedbo nekaterih skupnih akcij in projektov v prihodnjih letih. Srečanja, ki je potekalo na pobudo hrvaških kolegov, so se udeležile tudi predstavnice Edukacijsko-rehabilitacijske fakultete Univerze v Zagrebu, ki se že vrsto let intenzivno ukvarja z razvojem in spremljanjem področja preventive na Hrvaškem. Sodelovanje smo vzpostavili zlasti na področju razvoja skupnega modela in vsebin neformalnega usposabljanja preventivnih delavcev, zlasti na temo splošnega znanja o preventivi, vrednotenja preventivnih programov in zagovorništva. V obeh državah namreč ugotavljamo, da je znanje o preventivi in vrednotenju izredno pomanjkljivo, kar v veliki meri onemogoča kakovostni razvoj na tem področju. Dogovorili smo se tudi za skupne prijave na evropske razpise, zlasti v smislu učinkovitega prenašanja dokazano najboljših preventivnih praks iz tujine ter vzpostavitve evropske platforme, ki bi spodbujala in krepila nadaljnji razvoj in mreženje na tem področju. Strinjali smo se tudi v tem, da je potrebno vzpostaviti sodelovanje v širši regiji, saj je področje preventive v ostalih državah bivše Jugoslavije zelo podhranjeno in v še slabšem stanju, kot na Hrvaškem in v Sloveniji. Naslednje srečanje omenjenih partnerjev bo potekalo v Ljubljani predvidoma v mesecu maju 2013.

Ustanovljen Forum NVO za kakovost v preventivi

Ljubljana, 14. februar 2013 - Ob začetku druge faze projekta »Preventivna platforma« so konzorcijski partnerji (Inštitut Utrip, Rdeči križ Slovenije in Mladinsko združenje Brez izgovora Slovenije) pripravili 1. (ustanovno) srečanje Foruma NVO za kakovost v preventivi. Forum, ki je potekal v četrtek, 14. februarja 2013 v sejni sobi na Ministrstvu za zdravje, se je udeležilo 19 predstavnikov nevladnih organizacij in pristojnih ustanov, ki so tako ali drugače povezane z razvojem preventive pri nas. Teme srečanja so bile zlasti ključni dosežki prve faze in predstavitev druge faze projekta »Preventivna platforma«, predstavitev rezultatov in zaključkov evropske raziskave na temo pivskih okolij (evropski projekt AMPHORA), teme izobraževanj in posveta v sklopu 2. slovenskih preventivnih dni na Debelem rtiču (junij 2013), mednarodne aktivnosti vsebinske mreže »Preventivna platforma« in vključevanje NVO v mednarodno povezovanje (najava aktivnosti in dogodkov) ter poročilo srečanja vsebinske mreže »Preventivna platforma« s hrvaškim Uradom za droge in Edukacijsko-rehabilitacijsko fakulteto Univerze v Zagrebu. Več o tem: www.preventivna-platforma.si.

Vzpostavitev sodelovanja z regijskim stičiščem za Zasavje

Zagorje, 7. marec 2013 - V četrtek, 7. marca 2013 sta se predstavnika vsebinske mreže »Preventivna platforma« Matej Košir in Jan Pelozza udeležila posveta mreže »Mrest - Mreža nevladnih organizacij Zasavja« z naslovom "Področje sociale - kot priložnost in izziv za NVO v Zasavju", kjer sta predstavila drugo fazo projekta »Preventivna platforma«. Že med predstavitvijo in razpravo po njej smo kot vsebinska mreža navezali stike z nekaterimi NVO v Zasavju. Poleg tega smo se po sestanku sestali tudi z gospodom Francije Čečom, menedžerjem Sklada dela Zasavje, s katerim smo ugotovili številne povezave pri delovanju dveh vsebinskih mrež s področja zdravja in sociale ter posredno novih možnosti za sodelovanje. Dogovorili smo se za naslednji sestanek, kjer bi dorekli konkretno sodelovanje. Predvsem smo se strinjali, da eno izmed skupnih točk morebitnega sodelovanja predstavlja uporaba drog med mladimi (vključno z alkoholom in tobakom), ki po raziskavah (Mladina 2010, HBSC) v Zasavju predstavlja velik problem.

Na področju preventive nastaja nova močna evropska mreža SPAN

Ljubljana, 8. marec 2013 – Nenalezljive bolezni so danes največje breme za družbo, čeprav jih je zelo pogosto mogoče preprečiti. Po drugi strani se zgolj majhni deleži nacionalnih proračunov dodelijo in porabijo za boj proti njim. V zadnjih mesecih na območju Evropske unije nastaja nova mreža 32 univerz in raziskovalnih ustanov s področja preventive (Science for Prevention Academic Network), ki se bo v prihodnje aktivneje vključila v preprečevanje nenalezljivih bolezni. Te bolezni so zlasti rak, bolezni srca, pljučne bolezni, diabetes in d uševne bolezni, ki nastanejo pretežno zaradi nezdravega življenjskega sloga, kot so npr. uporaba alkohola, tobaka in drugih drog, nezdrava prehrana in pomanjkanje gibanja. Mrežo vodi Univerza Brookes iz Oxforda, pomemben član mreže pa je tudi Inštitut Utrip iz Slovenije. Več na: www.preventivna-platforma.si

Napovednik dogodkov

3. svetovna konferenca na temo socialnega marketinga (Toronto, 21. – 23. april 2013)

Od 21. do 23. aprila 2013 bo v Torontu (Kanada) potekala 3. mednarodna konferenca na temo socialnega marketinga («World Social Marketing Conference»). Namen konference je predvsem v izgradnji globalnega gibanja, usmerjenega v širjenje in promocijo dobrih praks na področju socialnega marketinga ter izboljšanju učinkovitosti in uspešnosti teh praks na izvedbeni in strateški ravni. Glavna tema konference bo vpliv socialnega marketinga na spremembe vedenj ljudi, zlasti na področju zdravja, okolja, kriminala, prometne varnosti idr.). Več o konferenci: <http://wsmconference.com>.

Konferenca »Drug harms in the EU – a fresh look at science and policy« (Bruselj, 15. – 16. maj 2013)

Od 15. do 16. maja 2013 bo v Bruslju (Belgija) potekala mednarodna konferenca z naslovom »Drug harms in the EU – a fresh look at science and policy«, ki jo organizira Independent Scientific Committee on Drugs (ISCD) pod vodstvom prof. dr. Davida Nutta. Teme konference bodo zlasti nove psihoaktivne snovi ter novosti in trendi na področju drog z vidika znanosti in politike. Več o konferenci: <http://www.drugscience.org.uk/get-involved/brussels-conference>.

8. mednarodna konferenca »Club Health« (San Francisco, 28. - 30. maj 2013)

Od 28. do 30. maja 2013 bo v San Franciscu (ZDA) potekala že 8. mednarodna konferenca »Club Health« na temo nočnega življenja, uporabe drog in drugih s tem povezanih vsebin. Gre za eno najpomembnejših mednarodnih konferenc s področja preventive in zmanjševanja škode v nočnem življenju, na kateri bodo sodelovali številni strokovnjaki, raziskovalci, odločevalci in praktiki s področja tveganega obnašanja mladih v nočnem življenju in s tem povezanih zdravstvenih in varnostnih tem. Več o konferenci: <http://www.clubhealthsf2013.org>.

Evropska konferenca »Eyes on Ages« (Amsterdam, 30. maj 2013)

V organizaciji priznanega nizozemskega inštituta STAP in European Network for Alcohol Law Enforcement (ENALE) bo 30. maja 2013 v Amsterdamu (Nizozemska) potekala konferenca z naslovom »Eyes on Ages«, ki se bo osredotočala na tematike, povezane s starostnimi omejitvami pri prodaji, ponujanju in uporabi alkoholnih pijač. Na konferenci bo predstavljena tudi študija »Eyes on Ages«, zvečer pa bo organiziran tudi voden študijski obisk nočnega življenja v Amsterdamu z vidika delovanja policije in inšpekcijskih služb pri preprečevanju prodaje in ponujanja alkohola mladoletnim. Več o konferenci: <http://www.stap.nl/nl/nieuws/conference-2013.html>.

2. slovenski preventivni dnevi (Debeli rtič, 20. in 21. junij 2013)

Od 20. do 21. junija 2013 bodo na Debelem rtiču potekali že 2. slovenski preventivni dnevi, ki so del projekta »Preventivna platforma«. Program bo tudi tokrat razdeljen na sklop izobraževanj, ki so namenjena zlasti nevladnim organizacijam (prvi dan), in nacionalni posvet (drugi dan). Več o dogodki bo kmalu objavljeno na spletni strani projekta: www.preventivna-platforma.si.

Evropska poletna šola na temo prepovedanih drog (Lizbona, 1. – 12. julij 2013)

Od 1. do 12. julija 2013 bo v Lizboni (Portugalska) že drugič potekala poletna šola na temo prepovedanih drog, ki jo skupaj organizirata ISCTE (Instituto Superior das Ciências do Trabalho e da Empresa) in EMCDDA. Tema poletne šole je »Prepovedane droge v Evropi: ponudba, povpraševanje in javne politike«. Število prijav je omejeno. Več: www.drugsummerschool.cies.iscte-iul.pt.

1. mednarodna konferenca »NIGHTS 2013« (Padova, 25. – 27. september 2013)

NIGHTS 2013 (Health, Pleasure and Communities) je mednarodna konferenca, katere namen je izboljšati kakovost lokacij nočnega življenja in počutje obiskovalcev nočnih zabav. Na konferenco so vabljeni strokovnjaki s področja zdravja, prostovoljci, organizatorji zabav, lastniki nočnih lokalov in diskotek, predstavniki javnih ustanov, znanstveniki, študenti in udeleženci nočnega življenja. Konferenca bo organizirana v sklopu evropskega projekta NEWIP. Več: <http://www.nights2013.eu>.

4. mednarodna konferenca EU SPR (Pariz, 13. – 15. november 2013)

Od 13. do 15. novembra 2013 bo v Parizu (Francija) potekala že 4. mednarodna konferenca Evropskega združenja za raziskave v preventivi (European Society for Prevention Research - EU SPR) (www.euspr.org) na temo »Understanding differences in prevention outcomes«. Letošnja konferenca bo torej usmerjena v pomembno vlogo različnih dejavnikov, ki vplivajo na rezultate preventivnih intervencij, kot so npr. starost, spol, etnična pripadnost, družina in socialno-ekonomski položaj. Več: http://www.euspr.org/index.php?option=com_content&view=article&id=80.